

Grego :

DOLLAR

*„The pleasing toil delights the enquiring youth,
And science guides him to the entangled truth.
At length behold to his astonished eye,
Nature's vast volume all expanded lie;
From the effect he seeks the hidden cause,
And deeply searches her mysterious laws.”*

Francis Hopkinson, 1762

Találós kérdés

Kommentbe jöhetnek a válaszok

Három barát megáll egy motelben. Mivel csak egy szoba volt szabadon, ezért közösen kivették azt. A szoba ára egy éjszakára 30 dollár, ezt elosztották három felé, így fejenként fizettek 10 dollárt, majd felmentek. Hamarosan észrevette a recepció, hogy nem jó árat mondott, a szoba csak 25 dollárba kerül, a szobapincérrel utánuk küldte a különbözetet, 5 dollárt. A pincér – mivel nem tudta elosztani három felé, mindhármuknak adott 1 dollárt, a maradék 2 dollárt meg zsebre tette.

Ez így ugye azt jelenti, hogy mindhárman 9 dollárt fizettek a szobáért, $9 \cdot 3 = 27$, a pincérnél maradt 2 dollár, ez összesen 29 dollár. De hová tűnt 1 dollár?

Forrás: mifolyikitt.hu

Egyetértek azzal a közhelyes megállapítással, hogy nem létezik rossz kérdés.

Vannak akik el sem gondolkodnak azon, hogy mi a válasz a fenti kérdésre, mert szerintük olcsó poén az egész, eleve rossz a kérdés és különben is, ismeretlen, megbízhatatlan a forrás, mihaszna badarság és időpocsékolás ilyen *forwardolt* dolgokon akár kicsit is elmélkedni.

Noha a világhálón olvasható matematikai és logikai válaszok egyenként és összességükben is sok igazságot rejtenek magukban, a kérdés mögött rejlő *valódi* problémát nem oldják meg.

A példa egy nagyon is létező jelenségre világít rá, nevezetesen arra, hogy a különféle rosszhiszemű, veszélyes, illetve az általános társadalmi felfogás zsinórmértéke szerinti minimális elvárhatóság követelményének sem megfelelő, egy szóval felróható magatartások révén megvalósuló visszaélések, jogsértések, szabálysértések, köz-, és magánvádra büntetendő cselekmények (esetünkben például a pincér magatartása vagy a bizonylatok mellőzése) sok esetben csak rendkívüli nehézségek árán deríthetők fel, ha egyáltalán.

Egy ismeretlen személy által tett bejelentés nyomán, jóval a pincér zsebében lévő 2 dollár megtalálása – más szóval a tettenérés* – után, egy büntetőeljárás keretében később mind a hat érintett személyt idézték, felkutatásuk nem volt egyszerű. Eskü alatt tett tanúvallomásaikat jegyzőkönyvezték abból a célból, hogy kiderüljön: **hová is tűnt a pénz.**

Négy ember, azaz a három barát és a pincér, egymástól függetlenül és egybehangzóan azt vallotta, hogy emlékeik szerint 27 dollár volt a szoba ára, pontosan ennyit is fizettek. A három barát által precízen vezetett könyvelési iratok tanúsága szerint, igazat mondtak. Ezzel szemben, mindössze két ember, a szállodás és a tulaj nyilatkozta azt, hogy a szobáért – a közzétett árlistával összhangban – 25 dollárt fizettek, amit azonban iratokkal nem igazoltak.

*1998. évi XIX. törvény a büntetőeljárásról (Be.) 127. § (3) bekezdés: „A bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt bárki elfoghatja, köteles azonban őt a nyomozó hatóságnak haladéktalanul átadni; ha erre nincs módja, a rendőrséget értesíteni.”

A vizsgálat során arra is fény derült, hogy a szállodás nem állított ki sem bizonylatot és nem regisztrálta a vendégeket sem. Emiatt bírságok kiszabását és különféle pénzbüntetéseket is felölölő közigazgatási, adóhatósági, szabálysértési, később vendéglátó iparkamarai, munkaügyi, rágalmazási és kártérítési peres, nem peres, illetve fegyelmi eljárások is indultak.

A szállodás tudniillik azt nyilatkozta, hogy a tulajdonos e-mailben és mobilon is utasította őt arra, hogy ne adjon bizonylatot a vendégeknek, az e-mailt be is nyújtotta. A tulaj azonban a vallomásaiban cáfolta a munkavállaló állításait, elmondása szerint ő ilyet soha nem írt vagy mondott, a benyújtott e-mail hamisítvány. Az igazságügyi informatikus szakértői vélemény és a telefontársaságtól beszerzett, cellainformációkat is tartalmazó híváslista ezt alátámasztotta. Az eljárások – a jogorvoslat iránti folyamodványok folytán – első-, másod-, és harmadfokon hosszú éveken át folytak, felülvizsgálatuk egyes esetekben a legfelsőbb bírói szintekig jutott.

Volt példa a kézbesítési vélelem megdöntésére, az eljáró elfogultság miatti kizárására, ügygondnok kirendelésére és egy esetben még a terhelnél felmerült, büntethetőséget kizáró ok miatti kényszergyógykezelés elrendelésére is. Bár az első fokú hatóság megállapította, hogy az illető rendelkezik az ügyei viteléhez szükséges belátási képességgel, az egymásnak ellentmondó szakértői vélemények ütköztetése és felülvizsgálata miatt ez megdőlt.

Mindeközben, a közbizalom és az igazságszolgáltatás elleni bűncselekmények gyanúja miatt tett feljelentések nyomán újabb nyomozások indultak, amelyeket a szakhatóság által még felderítetlen, összetett tényállások miatt a nyomozóhatóság rendre megszüntetett, majd a megszüntetés elleni panaszoknak helyt adva, az ügyészek esetenként újfent elrendeltek. A pótmagánvádlóként fellépő tulaj indítványát ugyanakkor elutasította a bíróság, az indokolás szerint nem volt sértettje a bűncselekménynek.

A tanúvallomások és a nyilatkozatok közötti jelentős ellentmondások feloldása, a tényállások kötelező feltárása elengedhetlenné vált az eljárásokban az intézkedési és a kérelmek érdemi elbírálása miatti kötelezettségek folytán, a szoros törvényi határidőkhöz kötött döntések meghozatala érdekében: egyebek mellett szemléket, további szakértői véleményeket, a szavahihetőség igazolására és cáfolatára tanúk meghallgatását és különféle hiánypótlásokat, hitelesítéseket, bel- és külföldi jogsegélyeket rendeltek el, többek között azért, mert a hatóság köteles jóhiszeműségét vélelmezni, de a rosszhiszeműség bizonyítása is a hivatalokat terheli.

Végül is, a szállodaszobában eltöltött egy éjszakát követő 23 év alatt, máig nem sikerült megtudni, hogy hová tűnt a pénz. Ez alatt az idő alatt, több ezer oldalnyi magán-, és közokirat keletkezett, sok száz hivatalnok, szakember és más jogvédzett, illetve közalkalmazott, köz-, és kormánytisztviselő személy foglalkozott hivatásszerűen az ügygel. Közöttük többeket el is marasztaltak, fegyelmi vétségek, hivatali visszaélések és hasonló kihágások miatt.

A határozatok zöme számos, kisebb-nagyobb elírásokat tartalmazott, amelyek kijavítása a jogerőre emelkedést követően is csak részben történt meg, ezért az immár elhíresült ügy iránt érdeklődő ösztöndíjas jog-, és társadalomkutatók nehezen haladnak a munkával.

A kutatás jelenlegi állása szerint, a pincéernél szabályosan lefoglalt** két darab egydolláros bankjegy közül az egyik eltűnt. Emiatt vizsgálat indult ismeretlen tettes ellen.

**1998. évi XIX. törvény a büntetőeljárásról (Be.) 604. § (2) bekezdés j) pont második fordulat: „Felhatalmazást kap az igazságügyért felelős miniszter, hogy a büntetőeljárás során lefoglalt dolgok kezelésének, nyilvántartásának, előzetes értékesítésének és megsemmisítésének szabályait a rendészertől felelős miniszter és az államháztartásért felelős miniszter egyetértésével kiadott rendeletben szabályozza.”